Miten maankäyttösektorin lisäisiä toimia hyödynnetään Hinku-tavoitteiden saavuttamisessa?

Jyri Seppälä & Laura Saikku, Suomen Ympäristökeskus 29.5.2024

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND Projekti on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Tämän esityksen sisältö edustaa ainoastaan CANEMURE-projektin näkemyksiä ja CINEA / Komissio ei ole vastuussa esityksen sisältämän informaation mahdollisesta käytöstä.

Hinku-tavoitteena -80% päästövähennys, mukana ei ole maankäyttösektorin päästöjä

- Hinku-tavoitteessa seurataan Hinku-laskentasäännön mukaisia käyttöperusteisia päästöjä. Mukana noin 70% koko Suomen päästöistä.
- Tavoite linjattu Hinkua perustettaessa vuonna 2008 - kunnat siitä lähtien sitoutuneet juuri tähän tavoitteeseen valtuuston päätöksellä
- Kuntien täytyy joka tapauksessa vähentää fossiilisia päästöjään ja nykyinen tavoite on monille kunnille erittäin kunnianhimoinen.
- Laskennallinen tavoite vuoteen 2030 koskee samalla vain niitä päästöjä ja vaikutuksia, joita pystymme tällä hetkellä mittaamaan luotettavasti ja vertailukelpoisesti kaikille Hinku-kunnille. Kunnissa maankäyttösektorin päästöjä on selvitetty muita reittejä.

LIFE17 IPC/FI/000002
LIFE-IP CANEMURE

Hinku-päästöt ja hiilineutraalius

- Hinkussa ei kuitenkaan olla linjattu kuntien hiilineutraaliuden määritelmästä tarkemmin.
- Suomen hiilineutraalisuustavoitteessa mukana on Suomen osalta kaikki päästöt. Tällöin laskelma, jossa on Hinku-laskentasääntöjen mukaisiinkäyttöperusteisiin kuntapäästöihin lasketaan yhteen nieluja, ei voi verrata kansalliseen päästöinventaariin.
- Toisaalta tarkastelu, jossa mukana kaikki päästöt ja nielut, ei kerro Hinku-tavoitteen etenemisestä
- Pelkän hiilineutraalisuuskriteerin ottaminen tavoitteeksi ilmastotyössä voi myös joissain metsävaltaisissa kunnissa johtaa ilmastotyötä harhaan. Alue voi olla jo hiilineutraali, mutta tämä ei tarkoita, etteikö päästöjä tarvitsisi vähentää tai nieluja edelleen kasvattaa.
- **Maankäyttösektorilla juuri lisäiset toimet ovatkin ne jotka olisi syytä tuoda tarkasteluun.**

LIFE17 IPC/FI/000002
LIFE-IP CANEMURE

Maankäyttösektorin toimien lisäiset ilmastovaikutukset

- Hinku on ”Kohti hiilineutraalia kuntaa” myös maankäyttösektorin päästöt tärkeitä ja ne on syytä huomioida kunnan ilmastotyössä pitkällä aikavälillä.
- Maankäyttösektorin lisäisten toimien ilmastovaikutuksia on kuitenkin Hinku-johtoryhmän hyväksymänä voinut tuoda muutaman vuoden ajan kuntien laskentaan päästöhyvitysten kautta.
- Hiilineutraalisuomi > Käyttöperusteisen päästölaskennan menetelmä -> Hyväksyttävät päästöhyvitysmenettelyt

  Hinku-laskennassa, versio 11/2020. Hiilineutraalisuomi > Käyttöperusteisen päästölaskennan menetelmä

LIFE17 IPC/FI/000002
LIFE-IP CANEMURE

Hinku-verkoston päästöhyvitysmenettelyt

Hyväksytty 11.11.2020 Hinku-verkoston johtoryhmässä

- Maankäyttösektorin (LULUCF) lisäisellä päästöjen vähentämisellä ja nielujen kasvattamisella voi vähentää kunnan päästöjä.
  - Toimenpide on lisäinen, jos päästövähennys ei toteudu ilman sitä, eli päästöt vähenevät enemmän kuin ns. business as usual -kehityksessä.
- Jos tämä tapahtuu oman kunnan alueen ulkopuolella
  - Puolet (50 %) päästöhyödystä lasketaan toimenpiteet teettävälle kunnalle ja
  - puolet (50 %) alueelle, jossa päästöjä vähennetään tai nieluja lisätään.
- Toimien tulee tapahtua Suomen rajojen sisäpuolella

LIFE17 IPC/FI/000002
LIFE-IP CANEMURE

Hinku-verkoston päästöhyvitysmenettelyt

- Kunnalla on osoittamisvelvollisuus toimenpiteen lisäisyydestä, pysyvyydestä ja hiilivuodon estämisestä.
- Uudet päästöhyvitykset lasketaan kuntien ilmoitusten perusteella.
- Ilmoitukset tulee toimittaa SYKElle aina tarkasteluvuotta seuraavan vuoden loppuun mennessä, esim. vuotta 2023 koskevat tiedot vuoden 2024 loppuun mennessä.

LIFE17 IPC/FI/000002
LIFE-IP CANEMURE

Lisänäkökohtia (joita ei ole vielä hyväksytty HINKU-johtoryhmässä)

- Jos kunnan alueella tehdään maankäyttösektorin hillintätoimia, lisäisillä hillintätuloksilla (päästövähennyksillä tai nielun lisäyksillä) voidaan hyvittää ko. kunnan jäljellä olevia päästöjä ellei toimen tekijä ja kunta ole toisin sopineet. Poikkeuksena on seuraava tilanne.
- Jos kunta tekee omistamallaan maalla maankäyttösektorin hillintätoimia toisen kunnan alueella, lisäiset päästövähennykset tai nielunlisäykset ovat käytettävissä toimenpiteen tekijäkunnan päästöhyvitykseen.
- Nykyisestä 50 % säännöstä (tekijäkunnan ja toimenpiteen kohdekunnan hillintätulos jaetaan tasan) voidaan poiketa kuntien sopimalla osuudella.

LIFE17 IPC/FI/000002
LIFE-IP CANEMURE

- Kunta voi ostaa päästöjensä hyvittämiseen EU:n LULUCF-pelisääntöjen mukaisia nieluyksiköitä tai taakanjakosektorin päästöyksiköitä toiselta jäsenmaalta sekä EU:n vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden mukaisia sertifioituja ilmastoyksiköitä

LIFE17 IPC/FI/000002
LIFE-IP CANEMURE